یادداشت

بازی یارانه‌ای با مردم!

وحید عظیم‌نیا
دبیر گروه اقتصادی

ظاهراً دولت بنا دارد هر از چندگاهی «حذف یارانه» را بهانه‌ای برای تحمیل فشار بیشتر برای مردم در نظر بگیرد. بعید است ندانند که مردم همین روزها زیرفشار معیشتی هستند و نیازی به چنین فشارهای روانی و رسانه‌ای ندارند. طی یک سال گذشته، بارها و بارها دولت با ادبیات‌های مختلف، از اصلاح ساختار یارانه‌ها، از بازنگری در دهک‌ها تا حذف یارانه «پردرآمدها»، از انتقال منابع به کالابرگ تا هدفمندسازی حمایت‌ها و حتی وعده «عدالت اجتماعی» سخن گفته است. فرامتن چنین تلاش‌هایی این است که دولت به جای کنترل هزینه‌های غیرضروری، مبارزه با رانت، مهار فساد و عادلانه کردن نظام مالیاتی بنا دارد دست در جیب مردم کند.

در عمل آنچه تا امروز دیده‌ایم خبری از اصلاح ساختار نیست بلکه حرکت به سمت حذف تدریجی یارانه‌ها و فشار مضاعف بر طبقات متوسط و پایین جامعه است. می‌دانیم هزینه زندگی سر به فلک کشیده و تورم با قید «مزمن» در اقتصاد کشورمان جا خوش کرده است. در چنین شرایطی پرداخت یارانه‌ای که باید به عنوان ابزاری برای حمایت از معیشت مردم تلقی شود، حالا خودش تبدیل به ابزاری برای «تحمیل فشار» شده است.

یکی از موضوعات خطرناک این است که اولویت دولت از «حمایت» به «صرفه‌جویی از جیب مردم» تغییر کند، در چنین شرایطی یارانه لطفی احتمالی! تلقی می‌شود که می‌توان آن را به‌راحتی قطع یا به تأخیر انداخت، اگر دولت چهاردهم همچون رئیس این دولت معتقد به «عدالت اجتماعی» است، این در حالی است که براساس قانون بودجه ۱۴۰۴، دولت مکلف است منابع یارانه‌ها را از محل فروش داخلی و صادرات فرآورده‌های نفتی، گاز طبیعی و دیگر منابع مرتبط تأمین کند، اما منابع قانونی یا به‌درستی وصول نمی‌شود یا به حساب سازمان هدفمندی واریز نمی‌شود، پس اولین گام اصلاح واریزی منابع یارانه‌هاست نه قطع کردن آن! قبل‌تر اعلام شد وزارت نفت حدود ۷۰۰میلیون دلار از بدهی‌اش به سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها را پرداخت نکرده است، رقم کمی نیست. اگر بموقع واریز می‌شد، شاید صحبت از حذف میلیون‌ها نفر از فهرست یارانه‌بگیران نمی‌شد، اما گویا حذف، ساده‌ترین راه برای پوشاندن ناتوانی‌های مدیریتی است. اصرار می‌شود بر اساس اطلاعات نادقیق، دهک‌بندی‌های جدید صورت گیرد. مثلاً افرادی که خانه‌ای کوچک به نام‌شان ثبت شده است یا خودرویی قدیمی دارند، به راحتی در دهک‌های بالا جا می‌گیرند، در حالی که شاید حتی درآمد روزانه‌شان تکافوی هزینه‌های زندگی را ندهد. اگر قرار نیست یارانه‌ها افزایش یابد و اگر پرداخت‌ها نامنظم است و حذف‌ها ادامه دارد، پس چه حمایت مؤثری از مردم در برابر فشار تورم و گرانی انجام می‌شود؟ چرا همیشه ساده‌ترین راه‌حل، فشار بیشتر بر مردم است؟

دولت به جای اصلاح روش‌های شناسایی و پالایش اطلاعات، همچنان بر حذف یارانه‌ها اصرار دارد. طبق قانون، هدف از حذف یارانه پُردرآمدها، حمایت از اقشار نیازمند است، اما در عمل، حمایت چندانی هم از دهک‌های پایین صورت نمی‌گیرد. کالابرگ‌های وعده‌داده‌شده با تأخیر و محدودیت عرضه می‌شوند، پرداخت‌های حمایتی به مددجویان نهادهای حمایتی اغلب ناقص یا ناکافی است و یارانه نقدی هم که قرار بود ترمیم شود، در عددهای ثابت ۳۰۰ و ۴۰۰هزار تومان باقی مانده است.

مسئولان اول این نکته را دریابند که یارانه، نه لطف دولت است و نه امتیازی خاص، بلکه سهم مردم از ثروت ملی است و در کشوری با مختصات ایران ما که منابع عظیم نفتی، گازی و معدنی دارد، مردم حق دارند سهمی منصفانه داشته باشند. اینکه ثروت ملی در اختیار شرکت‌های خصولتی و نهادهای کم‌بازده باشد، اما مردم برای ۳۰۰هزار تومان، هر شش ماه نگران دهک‌بندی جدید باشند، نشانه سیاستگذاری عادلانه نیست بلکه نشانه دور شدن از مفهوم واقعی عدالت است.

شفاف‌سازی دخل‌وخرج نهادها، دریافت مالیات از ثروتمندان واقعی، کاهش هزینه‌های زائد دولتی و مبارزه‌واقعی با فساد راه‌هایی هستند که به مراتب مؤثرتر و عادلانه‌تر از حذف یارانه مردمی است که بسیاری‌شان زیر فشار معیشتی قرار دارند و اگر قرار است تغییری ایجاد شود، این تغییر نباید از سفره کوچک مردم آغاز شود.

نکته مهم دیگر این است که خیلی از مردم نمی‌دانند دهک‌بندی بر چه اساسی انجام می‌شود؟ و بر چه مبنایی در دهک ۹ یا ۱۰ قرار گرفته‌اند. دارایی‌هایی مانند خودروهای چند ساله، خانه‌های به ارث رسیده یا حتی شغل‌های ناپایدار و گردش مالی اعضای خانوار که هیچ نفعی برای سرپرست خانوار ندارد، مبنای دهک‌بندی قرار می‌گیرد، در حالی که درآمد واقعی و وضعیت معیشتی نادیده گرفته می‌شود.

شاید گفته شود که دولت منابع لازم را ندارد و باید ناترازی بودجه را جبران کند، اما مگر این ناترازی، تازگی دارد؟ مسئله این نیست که منابع نیست، مسئله این است که هزینه ناترازی‌ها نباید از جیب مردم پرداخت شود. اگر سیاست حذف بدون بررسی دقیق وضعیت یارانه‌بگیران ادامه پیدا کند، ضمن کاهش رفاه عمومی، احساس نابرابری، تبعیض و نارضایتی هم افزایش پیدا خواهد کرد. حذف یارانه مردم، کم‌هزینه‌ترین راه برای دولت و پرهزینه‌ترین راه برای جامعه است، راه‌حل، بازگشت به مسیر عدالت واقعی یعنی گرفتن مالیات از ثروتمندان، شفاف‌سازی بودجه نهادها، مبارزه با فسادهای کلان و بازسازی ساختارهاست.

در حالی که دولت با شتاب در مسیر حذف یارانه‌ها و محدود کردن حمایت‌های معیشتی حرکت می‌کند، به‌نظر می‌رسد مجلس شورای اسلامی، اراده‌ای جدی برای نظارت و کنترل این روند ندارد. سکوت یا واکنش‌های کلی و بی‌اثر برخی نمایندگان در برابر حذف میلیون‌ها نفر از فهرست یارانه‌بگیران، تأخیرهای چندباره در پرداخت‌ها و بی‌توجهی دولت به قانون، نگران‌کننده و پرسش‌برانگیز است. دولت موظف است در تخصیص یارانه‌ها، اولاً عدالت را رعایت کند و ثانیاً منابع مشخص‌شده برای این هدف را دقیقاً به همین منظور به کار گیرد.

نمایندگان به‌ویژه اعضای کمیسیون برنامه و بودجه و کمیسیون اجتماعی مجلس وظیفه دارند عملکرد دولت را در حوزه‌ای تا این اندازه حساس برای معیشت مردم، شفاف بررسی کنند و پیش از هر اقدام جدید، افکار عمومی را مطلع سازند. حذف یارانه، ولو برای دهک‌های بالا، بدون توضیح شفاف، سازوکار مشخص و امکان اعتراض واقعی، نارضایتی عمومی را تشدید می‌کند، بنابراین مجلس نباید اجازه دهد حذف تدریجی حمایت‌ها از مردم، بدون پاسخگویی، به یک روند عادی تبدیل شود. اگر قرار است تصمیمی در حوزه معیشت مردم گرفته شود، باید شفاف، با پشتوانه‌قانونی و همراه با اقناع عمومی و نه در سکوت و پشت درهای بسته باشد.

جان کلام آنکه در شرایط فعلی که فشار اقتصادی بر مردم سنگین‌تر می‌شود، دولت به‌جای اصلاح ساختارهای ناکارآمد، کاهش هزینه‌های اضافی و مقابله با رانت و فساد، ساده‌ترین راه را انتخاب نکند، مجلس نیز سکوتی قابل تأمل پیشه نکند و نقش نظارتی خود را به‌درستی ایفا کند. بی‌تفاوتی مجلس و دولت در برابر حذف‌های بی‌ضابطه، تأخیرهای مکرر در پرداخت یارانه‌ها و نبود شفافیت در دهک‌بندی، پیام خوبی به جامعه نمی‌دهد.

مسئولان آب دلواپس اشتغال کشاورزان شدند!

سخنگوی صنعت آب: ۷۳درصد محصولات کشاورزی غیرراهبردی است، بنابراین بدون به خطر انداختن امنیت غذایی می‌توان اضافه بارگذاری آب را کاهش داد. می‌توان با راه‌اندازی بازاری با ارزش حدود یک تا ۲میلیارد دلار شغل جایگزین برای کشاورزان داوطلب ایجاد کرد

گزارش یک

بهناز قاسمی

احمد ریاحی دهکردی | ایرنا

بحران ناترازی انرژی که در نیمه نخست امسال با بحران آب همراه شد، نتیجه دهه‌ها بی‌عملی، سیاستگذاری‌های غلط و نگاه‌های عقب‌مانده به آب است. مسئولان ارشد کشور، هنوز آب را «کالای آسمانی» می‌دانند و به جای مدیریت، منتظر نزولات آسمانی هستند، به طوری که این روزها با فرا رسیدن فصل پاییز و احتمال بارش‌های پاییزی، سخنگوی صنعت آب، آب پاکی را روی دست مردم ریخت و اعلام کرد پاییزی کم باران در پیش رو داریم. بزرگ‌زاده همچنین نسخه جدیدی برای بخش کشاورزی پیچید و گفت: ۷۳درصد محصولات کشاورزی غیرراهبردی است، بنابراین بدون به خطر انداختن امنیت غذایی می‌توان اضافه بارگذاری آب را کاهش داد. با تقویت نهاد بازار و به‌کارگیری ابزارهای اقتصادی می‌توان با راه‌اندازی بازاری با ارزش حدود یک تا ۲میلیارد دلار شغل جایگزین برای کشاورزان داوطلب ایجاد کرد. با توجه به مشکلات ایجاد شغل در کشور، به نظر می‌رسد وزارت نیرو برای فرار از مسئولیت‌های حاکمیتی و سوءمدیریت خود نباید نسخه‌های جدیدی برای بخش کشاورزی بپیچد. بهتر است به جای فرافکنی با تحویل حجمی آب به بخش کشاورزی یک‌بار برای همیشه اختلاف نظرهای دو وزارتخانه پایان یابد و قشر زحمتکش کشاورز قربانی نشود.

نیمه نخست امسال با انواع گزارش‌های ناامیدکننده که حاکی از بحران و وضعیت قرمز تهران و شهرهای بزرگ بود، گذشت. مردم قطعی آب و برق را در بخش خانگی، صنعتی و کشاورزی تحمل کردند. در این مدت مسئولان در حالی تنها از تغییرات اقلیمی و لزوم صرفه‌جویی مردم سخن گفتند که انگشت انتقاد فقط به سوی آنها بود. مدیران وزارت نیرو نسخه‌های مختلفی برای عبور از این بحران پیچیدند؛ گاهی مردم را به بدمصرفی متهم کردند و گاهی انگشت اتهام را به سوی بخش کشاورزی نشانه رفتند و کمبود منابع را بهانه‌ای برای عدم‌نوسازی شبکه در این سال‌ها عنوان کردند، این در حالی است که تنها حدود ۶درصد از آب مصرفی کشور به مصرف شرب مردم می‌رسد و کشاورزی سنتی در سایه ضعف مدیریت دولت‌ها و عدم‌سرمایه‌گذاری در این بخش نتوانسته است مصرف آب را مدیریت کند.

اکنون متولیان صنعت آب باید به این سؤالات پاسخ دهند که چرا در این سال‌ها هیچ اقدام ساختاری و عملی برای مدیریت منابع آب انجام نداده‌اند؟ چرا هیچ تلاشی برای مقابله با تبخیر شدید منابع آبی پشت سدها انجام نشد؟ چرا شبکه فرسوده آب و فاضلاب کشور که سالانه میلیون‌ها لیتر آب را پیش از رسیدن به مردم از دست می‌دهد، بازسازی و نوسازی نشده است؟ چرا کنتورهای هوشمند تفکیکی برای شناسایی دقیق مصرف خانوارها نصب نشده است تا عدالت در مصرف آب برقرار شود و از بدمصرف‌ها هزینه واقعی گرفته شود؟

بدیهی است که این بحران، نتیجه دهه‌ها بی‌عملی، سیاستگذاری‌های غلط و نگاه‌های عقب‌مانده به آب است. مسئولان ارشد کشور هنوز آب را «کالای آسمانی» می‌دانند و به جای مدیریت، منتظر نزولات آسمانی هستند! در حالی که کشورهای منطقه، با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین، تبدیل رطوبت هوا به آب، بازیافت پساب‌ها، شیرین‌سازی آب دریا و استفاده از هوش مصنوعی، مدیریت منابع آبی را به‌طور جدی در دستور کار دارند.

در کشور ما اما برداشت بی‌رویه و غیراصولی از آب‌های زیرزمینی بدون توجه به توان تجدیدپذیری آبخوان‌ها، کشاورزی سنتی، احداث صنایع بزرگ آب‌بر در مناطق خشک و کویری بدون ارزیابی زیست‌محیطی، طرح‌های انتقال آب بین‌حوضه‌ای بدون مطالعه کافی، پروژه‌های سدسازی غیراصولی که باعث برهم خوردن تعادل اکولوژیکی و هدررفت منابع مالی و آبی شده‌اند، همه و همه ادامه دارد. وزارت نیرو به عنوان متولی صنعت آب کشور مدام از کمبود منابع و بودجه سخن گفته و ضعف مدیریت خود را پنهان کرده است. بیش از یک دهه است دولت‌ها تغییرات اقلیمی و بدمصرفی مردم را مقصران اصلی ناترازیاب معرفی کرده‌اند، در حالی که با سیاستگذاری صحیح، کنترل روان‌آب‌ها، مقابله با متخلفان حفر چاه‌های غیرقانونی و دهها راهکار دیگر می‌توانستند از بروز بحران کنونی جلوگیری کنند، بنابراین مقصر اصلی این شرایط نه صرفاً «تغییرات اقلیمی» است، نه «الگوی مصرف مردم». مدیریت معیوب و ناکارآمد وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی و نهادهای تصمیم‌ساز عامل اصلی این وضعیت بحرانی است.

نسخه جدید وزارت نیرو برای پاییز کم‌باران

گزارش‌های سازمان هواشناسی و بررسی‌های شرکت مدیریت منابع آب ایران نشان می‌دهد پاییزی با بارش‌های زیرنرمال در پیش داریم. وقتی از وقوع بارش‌های زیرنرمال پاییز صحبت می‌کنیم، در واقع پاییزی خشک و کم‌بارش در راه است و انتظار بارش‌های مؤثرتر پاییزی را در اواخر آبان و آذرماه داریم. در این میان سخنگوی صنعت آب نسخه جدیدی برای عبور از بحران کم‌آبی در پاییز پیچیده و مدعی شده ۷۳درصد محصولات کشاورزی غیر راهبردی است، بنابراین بدون به خطر انداختن امنیت غذایی می‌توان اضافه بارگذاری آب را کاهش داد.

عیسی بزرگ‌زاده مدعی شد براساس تحقیقات با تقویت نهاد بازار و به‌کارگیری ابزارهای اقتصادی می‌توان با راه‌اندازی بازاری با ارزش حدود یک تا ۲میلیارد دلار شغل جایگزین برای کشاورزان داوطلب ایجاد کرد. تنها در اثر اجرای این طرح بیش از ۴۷۰میلیون مترمکعب در سال آب در داخل حوضه صرفه‌جویی می‌شود. در این طرح ۳۱هزار هکتار معادل ۵درصد از اراضی کشاورزی دریاچه ارومیه کاهش و الگوی کشت ۲۲هزار هکتار یونجه‌کاری به کشت راهبردی جایگزین تغییر می‌یابد.

این ادعای عیسی بزرگ‌زاده نه تنها به بخش کشاورزی لطمه وارد می‌کند بلکه متولی صنعت آب کشور با نگاه غلطی که به ناترازی آب در کشور دارد و نگاهش فقط به نزولات آسمانی است، توان مهار آب و ذخیره‌سازی آن را ندارد. واضح است با توجه به مشکلاتی که دولت برای ایجاد شغل جدید در کشور دارد، پیاده‌سازی و اجرای این نسخه خام وزارت نیرو غیرممکن است. بهتر است به جای فرافکنی با تحویل حجمی آب به بخش کشاورزی یک‌بار برای همیشه اختلاف نظرهای دو وزارتخانه پایان یابد و مصرف واقعی آب در این بخش شفاف‌سازی شود و قشر زحمتکش کشاورز قربانی سوءمدیریت‌های متولی صنعت آب نشود.

راهکار بخش خصوصی برای نوسازی شبکه آبرسانی کشور

با تشدید بحران کم‌آبی در سال جاری، بخش خصوصی فعال در صنعت آب نیز دست به کار می‌شود و برای حضور فعال خود در این صنعت راهکارهایی ارائه می‌دهد. استفاده از بازوی بخش خصوصی در تمامی بخش‌های اقتصادی و عبور از مشکلات و چالش‌ها موضوعی غیرقابل انکار است، اما باید توجه شود که مسئله آب موضوعی حاکمیتی است و در قانون اصل ۴۴ قانون اساسی بر آن تأکید شده است، از این رو دولت باید مراقب باشد بخش آب مانند سایر بخش‌های اقتصادی مثل بهداشت و درمان، آموزش‌وپرورش و خودروسازی به دست بخش خصوصی نیفتد و مردم دچار آسیب نشوند.

اخیراً رضا حاجی کریم، رئیس فدراسیون صنعت آب در گفت‌وگویی با صداوسیما بر جدی بودن بحران آب تأکید کرده و گفته رفتارها و برنامه‌های کلان تغییری نکرده و مثل گذشته است.

وی با اشاره به اینکه در تهران مصرف آب ۱/۱میلیارد مترمکعب است و ۲۵۰میلیون مترمکعب آب در لوله‌ها به علت فرسودگی شبکه هدر می‌رود، برای نوسازی شبکه با کمک بخش خصوصی راهکاری ارائه کرد و افزود: برای اینکه این مقدار آب از دست نرود و به اصطلاح پرت نشود، نیاز به سرمایه‌گذاری بیش از ۱۰۰هزارمیلیارد تومانی است. بخش خصوصی می‌تواند این هزینه را بدهد و بخشی از آب صرفه‌جویی‌شده را بردارد و به بخش صنعتی یا در بازار دیگری بفروشد. حاجی کریم گفت: در حال حاضر به اندازه ۲هزارو۵۰۰همت در بخش آب طرح نیمه‌تمام دولتی داریم و باید کار برای بخش خصوصی آسان شود و به سمت مدل‌های جدید و بازار برویم تا ارزش اقتصادی آب حفظ شود.

خودرو

خودرو نمی‌فروشیم اما سود چرا!

خریدارانی که ماه‌ها برای تحویل خودروهای ثبت‌نامی منتظر مانده‌اند، حالا با پیشنهاد غافلگیرکننده دریافت سود ۲۴درصدی به‌جای خودروی وعده‌داده‌شده مواجه شده‌اند، این پیشنهاد از سوی برخی نمایندگی‌ها در شرایطی مطرح می‌شود که مصرف‌کنندگان خودرو را برای نیاز واقعی و نه به قصد سرمایه‌گذاری خریداری کرده‌اند.

داستان آشنایی است؛ ثبت‌نام در طرح فروش خودرو، پرداخت وجه، دریافت رسید و ورود به فهرست انتظار، اما این‌بار پایانش متفاوت است: نه تحویل خودرو، نه تماس از نمایندگی، فقط یک تماس کوتاه و پیشنهادی عجیب؛ «می‌تونیم به‌جای خودرو، سود ۲۴درصد بدیم، قبول می‌کنید؟ این پیشنهادی است که بسیاری از خریداران خودروهای داخلی و مونتاژی طی هفته‌های اخیر از برخی نمایندگی‌ها شنیده‌اند؛ نمایندگی‌هایی که حالا نه خودرو برای تحویل دارند و نه پاسخ مشخصی برای مشتریان‌شان. بررسی‌ها نشان می‌دهد بخشی از این بحران، به عملکرد غیرشفاف و بی‌ضابطه برخی نمایندگی‌ها بازمی‌گردد. حواله‌فروشی‌های خارج از ظرفیت، پیش‌فروش بدون مجوز از بانک مرکزی و فروش بیش از سهمیه تعیین‌شده باعث شده است صف انتظار تحویل خودرو به یک فهرست بلندبالا از شاکیان تبدیل شود.

رئیس اتحادیه نمایشگاه‌داران تهران درباره تخلف برخی نمایندگی‌ها و نمایشگاه‌ها به ایسنا گفته است «نمایندگی‌ها در کل ایران باید پروانه داشته باشند و برای پیش فروش خودرو نیز از بانک مرکزی مجوز بگیرند. تمامی نماینده‌هایی که در تهران هستند زیر نظر شرکت‌ها کار می‌کنند و شرکت تولید کننده و مونتاژکار هیچ فرقی ندارد. این شرکت‌ها باید نمایندگی‌های خود را کنترل کنند و اگر در ماه ۱۰حواله می‌دهد، باید به نحوه فروش آنها نیز رسیدگی کند.» به گفته اسد کرمی، متأسفانه الان برخی از نمایندگی‌ها تخلف می‌کنند و اگر خود متصدی هم نباشند، نماینده‌های آنها چندین حواله فروش می‌زنند و پول هم می‌گیرند! بعد از سه ماه خریدار به دنبال خودروی خود می‌آید که در آنجا خریدار را به شرکت و وزارت صمت ارجاع می‌کنند. نمایندگی تخلف می‌کند اما مقصر اصلی شرکت است چون باید رسیدگی انجام دهد تا نمایندگی‌ها بیش از سهمیه خود را در بازار نفروشند. ما نمایندگی‌هایی داریم که بیش از ۲۰شاکی دارند. وقتی به نماینده می‌گوییم چرا این کار را کرده‌اید، می‌گوید ما نبودیم متصدی ما این کار را کرده است! باید شرکت رسیدگی کند چون همه این افراد زیر نظر شرکت هستند.

او با بیان اینکه پس از انجام تخلف، نمایندگی‌ها رفع تکلیف می‌کنند، می‌گوید: وقتی هم دیر می‌شود به خریدار می‌گویند بیایید سود ۲۴درصدی پول خود را به جای خودرو تحویل بگیرید که به درد مصرف کننده نمی‌خورد. مردم ۲۴درصد سود نمی‌خواهند و خودرو می‌خواهند، در غیر این صورت پول خود را در بانک قرار می‌دادند. متأسفانه الان این مشکلات را داریم و به وزارت صمت و شرکت‌ها اعلام کرده‌ایم. باید جلسه فوق برگزار شود و ما کتباً نامه خواهیم زد که اگر نمایندگی‌ها این کار را کنند، فکر اساسی می‌کنیم و جریمه در نظر می‌گیریم.

رئیس اتحادیه نمایشگاه‌داران خودروی تهران تأکید می‌کند: پیش فروش خودرو از نظر قوانین صنفی مجاز نیست. از افرادی که پروانه دارند تعهد گرفته‌ایم که پیش فروش نکنند اما بعضاً افرادی هستند که پیش فروش انجام داده‌اند. خواهش می‌کنم مردم از نمایندگی‌ها خرید کنند تا حداقل بتوان رسیدگی کرد، چون نمایندگی‌ها از بانک مرکزی مجوز دارند. نمایشگاه‌ها به هیچ عنوان حق پیش فروش ندارند.

او با اشاره به اینکه یکسری تخلف‌ها هم در خرید و فروش اقساطی ماشین‌ها رخ می‌دهد، توضیح داد: به عنوان مثال یک فردی که خودرو ۲۰۷ را با قیمت یک میلیارد و ۲۰۰میلیون تومان به صورت اقساطی با ۶۰۰میلیون پیش‌پرداخت خریداری می‌کند، اطلاع ندارد که در قرارداد دست و پای او را می‌بندند. خواهش من این است که خریداران با دقت ماشین بخرند. در حالی که کمیسیون یک‌میلیاردو ۲۰۰میلیون تومان، مبلغ ۱۲میلیون تومان است، برخی نمایشگاه‌ها چندین برابر بیشتر می‌گیرند. به عنوان مثال ۵۰میلیون کمیسیون می‌گیرند که خلاف است یا به عنوان مثال دیگر در قرارداد می‌نویسند چنانچه یک چک برگشت بخورد باید ۲۰درصد ضرر و زیان پرداخت شود. افرادی که پیش خرید یا اقساطی خرید می‌کنند، زمانی که خودرو را تحویل نگرفته‌اند حساب و کتاب کنند تا یک‌باره ضررهای چند صدمیلیونی متحمل نشوند.

کرمی درباره تخلف نمایشگاهداران با تشخیص رنگ‌ها و کارشناسی‌های متقلب نیز توضیح داد: کارشناسان خودرو باید آموزش دیده باشند، در حالی که اینها با یک آهن‌ربا «تق تق» کارشناسی الکی می‌کنند. وقتی خودرویی می‌آید اگر زد و بند کنند به سود یک‌طرف غش می‌کند. این کارشناس‌ها نباید دخالتی در خرید و فروش کنند، در حالی که این کار را می‌کنند. آنها فقط باید کارشناسی انجام دهند نه اینکه قیمت گذاری کنند. باید جریمه‌های سنگین بگذاریم که تکرار نشود.

گزارش ۲

سعیده زمانی

سیاستگذار چگونه پدافندهای پولی و مالی را در زمان جنگ فعال کند؟

فتیله دلار در دست انتظارات تورمی

جنگ ۱۲روزه اسرائیل علیه ایران اگرچه به پایان رسیده است اما اقتصاد کشور همچنان در شرایط جنگی قرار دارد. در شرایط جنگی ساختار انگیزشی فعالان اقتصادی از حداکثرسازی سود به سمت حفظ امنیت و بقا تغییر می‌کند و الگوی فعلی فعالان اقتصادی بیشتر سمت و سوی حفظ امنیت را دارد. کارشناسان توصیه‌هایی به سیاستگذار برای تقویت سامانه‌های پدافندی حمایتی در حوزه پولی و مالی دارند.

فتیله دلار در چند ماه اخیر بیش از هر زمان دیگر در دست انتظارات تورمی بوده است. نوسانات نرخ دلار بیش از آنکه ریشه اقتصادی داشته باشد مغلوب متغیرهای سیاسی بوده است و بر این اساس کارشناسان معتقدند هر گونه اعمال تحریم‌های بیشتر از جمله مکانیسم ماشه، تغییری در میزان عرضه و تقاضای دلار نخواهد گذاشت و دولت می‌تواند با اتخاذ سیاست‌های درست، پدافندهای پولی و مالی را تقویت کند.

دلیل افزایش نرخ ارز اقتصادی است؟

در شرایطی که نرخ دلار در هفته گذشته محدوده ۱۰۰هزار تومان رو به سمت پایین را شکست اما با انتشار برخی اخبار سیاسی مجدد از کانال ۱۰۰هزار تومان عبور کرد و تا ساعات اولیه روز جمعه به ۱۰۳هزار تومان نیز رسید، ولی در ادامه این شرایط ناپایدار بود و دلار به ۱۰۰هزار تومان متمایل شد. بر این اساس و با توجه به ناپایداری قیمت‌ها، کارشناسان معتقدند نوسانات فعلی بیش از آنکه ریشه اقتصادی داشته باشد، ناشی از انتظارات تورمی است. معاون ارزی اسبق بانک مرکزی در این باره گفت: آنچه این روزها به نوسان نرخ دلار دامن زده است، بیش از هر موردی ریشه در انتظارات تورمی و فضای روانی ناشی از اخبار مربوط به مکانیسم ماشه دارد، بنابراین افزایش نرخ ارز را نمی‌توان ناشی از کمبود عرضه یا افزایش تقاضا دانست، بلکه باید آن را بازتابی از فضای هیجانی بازار و نگرانی‌های عمومی تلقی کرد و در این شرایط، سیاست تثبیت نرخ ارز از هر سیاست دیگری ضروری‌تر است.

سیدکمال سیدعلی با اشاره به موضوع مکانیسم ماشه اظهار کرد: تحریم‌های امریکا تاکنون به قدری طاقت‌فرسا و شدید بوده است که اجرایی‌شدن یا نشدن مکانیسم ماشه اتفاق خاصی را در اقتصاد ایران رقم نمی‌زند. وی ادامه داد: به‌طور قطع اولویت دستگاه دیپلماسی کشور باید حل موضوع مکانیسم ماشه از طرق گفت‌وگو و مذاکره باشد، اما مادامی که بتوانیم نفت کشور را بفروشیم که درحال حاضر این موضوع به خوبی درحال انجام است، فعال شدن مکانیسم ماشه بی‌اثر خواهد بود. معاون ارزی اسبق بانک مرکزی یادآور شد: طی یک ماهه اخیر جنبه روانی مکانیسم ماشه پررنگ‌تر بوده است تا جایی که دیدیم پس از زمزمه‌ها درباره فعال شدن آن قیمت دلار افزایش پیدا کرد، اما با اخبار مثبت از مذاکره با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و پس از اینکه هیجانات روانی اسنپ بک تا حدودی تخلیه شد، قیمت دلار نیز روند کاهشی به خود گرفت. سیدعلی تأکید کرد: در شرایط کنونی، تقاضای واقعی چندانی در بازار وجود ندارد و نیازهای ارزی کشور همانند گذشته در بازار رسمی تأمین می‌شود. اگر درآمد حاصل از صادرات به‌ویژه برای بخش خصوصی طبق روال عادی وجود داشته باشد و منابع ارزی به خوبی مدیریت شود و در فروش نفت نیز به خوبی عمل کنیم، مکانیسم ماشه مشکل خاصی ایجاد نخواهد کرد.

الزامات تغییر سیاستگذاری‌های پولی و مالی

در حالی که در دوران صلح، تمرکز سیاستگذار بر ثبات قیمت‌ها و رشد پایدار اقتصادی است، در شرایط جنگی این اولویت‌ها به سمت پیشتیبانی از تأمین مالی دولت، مدیریت نرخ ارز و جریان سرمایه و ثبات بازارهای پولی و مالی است، همچنین حفظ نقدینگی و هدایت منابع به فعالیت‌های حیاتی تغییر می‌کند. بر این اساس سیاستگذار پولی و مالی ضروری است بیش از هر زمان دیگر بر اتخاذ سیاست‌های درست اهتمام داشته باشد.

معاون ارزی اسبق بانک مرکزی در این باره با اشاره به برخی زمزمه‌ها مبنی بر تک نرخی شدن ارز در شرایط کنونی کشور گفت: در شرایط فعلی اجرای سیاست تک‌نرخی می‌تواند تبعات تورمی قابل توجهی داشته باشد. سیدعلی تأکید کرد: امروز بیش از هر عاملی نیاز به مدیریت محتاطانه و پرهیز از تصمیمات شتاب‌زده احساس می‌شود تا دستاوردهای اخیر در کنترل انتظارات و آرام‌سازی بازار ارز در شرایط خطیر جنگ اقتصادی حفظ شود. چند نرخی بودن ارز مانند چند نرخی بودن قیمت بنزین، در شرایط کنونی به کنترل قیمت‌ها به‌ویژه کالاهای اساسی کمک می‌کند و آرامش روانی و اقتصادی خانوارها را به همراه دارد، بنابراین لازم است در شرایط کنونی، اجرای سیاست تثبیت نرخ ارز همچنان ادامه پیدا کند.

آلبرت بغزیان، اقتصاددان و استاد دانشگاه نیز با اشاره به ضرورت اتخاذ تصمیمات درست از سوی بانک مرکزی در شرایط فعلی درباره سیاست تک‌نرخی شدن ارز گفت: در حالت کلی، تک‌نرخی شدن اقدامی مثبت است، چراکه تعدد نرخ‌ها رانت و فساد ایجاد می‌کند اما اجرای آن در شرایط کنونی کشور می‌تواند تبعات تورمی به همراه داشته باشد.

این اقتصاددان همچنین به موضوع تقاضای واقعی ارز اشاره کرد و گفت: بانک مرکزی تلاش می‌کند در مرکز مبادله نیازهای ارزی تجار را تأمین کند، اما بخشی از تقاضا نیز ناشی از هیجان مردم و نگرانی از کاهش ارزش پول ملی است. وی تأکید کرد: در صورتی می‌توان به سمت تک‌نرخی شدن حرکت کرد که فضای سیاسی و اقتصادی کشور آرام‌تر شود و هماهنگی کامل بین بخش‌های مختلف اقتصادی برقرار باشد.

«نقشه راه» بازوی پژوهشی بانک مرکزی

بازوی پژوهشی بانک مرکزی نیز در تحقیقی به تازگی با بررسی تجربه کشورهای درگیر جنگ پیشنهاد می‌کند سیاست پولی باید بر کنترل قاعده‌مند مخارج دولت، ارکان هدف‌گذاری چندوجهی، مداخله‌گری هوشمندانه در بازار ارز و بدهی، ابزارهای نامتعارف، هدفمند و قابل بازگشت و حفظ ارتباط ساختاری با نظام مالی دولت استوار باشد. در این گزارش هماهنگی کامل میان سیاست پولی و مالی در شرایط فعلی اجتناب‌ناپذیر عنوان و تأکید شده است بانک مرکزی باید نقش تسهیلگر تأمین مالی دولت را ایفا کند. طبق گزارش بازوی پژوهشی بانک مرکزی، این همکاری باید با چارچوب‌های قانونی مشخص، سقف‌های زمانی و مقداری معین و شفافیت کامل همراه باشد تا از پیامدهای منفی بلندمدت نظیر تورم افسارگسیخته جلوگیری شود، همچنین حفظ پایداری نظام پرداخت بانکی، از طریق تقویت زیرساخت‌های دیجیتال، امنیت سایبری و وضع قوانین مربوط به شرایط اضطراری، ستون فقرات تبادلات اقتصادی در شرایط جنگی را حفظ خواهند کرد.

«رخنه‌های قانونی» فرصتی برای سوداگران

در کنار نسخه‌های پیشنهادی بازوی پژوهشی بانک مرکزی، کارشناسان بر ضرورت نظارت دقیق‌تر و جریمه‌های سنگین به منظور بازگشت ارز صادراتی، کاهش زمان تخصیص ارز به واردکنندگان برای جلوگیری از هجوم آنها به بازار آزاد و تقویت شفافیت در معاملات ارزی از طریق سامانه‌های نظارتی و انتشار عمومی آمار عرضه و تقاضا تأکید دارند.

شماره آگهی: ۱۹۹۴۴۷۱

آگهی مناقصه (نوبت اول)

سهامی خاص

شرکت ملی نفت ایران

مشخصات مناقصه:

نام مناقصه گزار	شماره تقاضا/ مناقصه	شرح تقاضا	شماره فراخوان	مبلغ برآورد (ریال/ارز)	مبلغ تضمین
شرکت ملی حفاری ایران	۰۴۰۶۲۴۸۰۰۱	تجهیزات سینمایی مجموعه تالار	۲۰۰۴۰۹۳۹۸۵۰۰۰۵۲۹	۵۳,۶۵۹,۰۰۰,۰۰۰	۲,۶۸۳,۰۰۰,۰۰۰

روش ارزیابی: بر اساس کسب حداقل امتیاز مربوط به معیارهای موجود در استعلام های ارزیابی کیفی که توسط متقاضیان شرکت در مناقصه تکمیل می شود، انجام می گردد. (حداقل امتیاز ۵۰)
توضیحات: در صورت نیاز گواهینامه های مورد و ... نیاز درج گردد.

تاریخ شروع دریافت: توزیع اسناد از یک روز پس از چاپ آگهی نوبت دوم آغاز شده و تا ۱۰ روز پس از آن ادامه خواهد داشت. تاریخ شروع: (از ۱۴۰۴/۰۶/۳۱ لغایت ۱۴۰۴/۰۷/۰۹) محل دریافت: سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به نشانی www.setadiran.ir تحویل اسناد: (۱۴۰۴/۰۷/۲۳)
آخرین مهلت: ۱۴ روز پس از آخرین روز دریافت اسناد

انواع تضامین قابل قبول: ضمانتنامه بانکی و یا ضمانتنامه های صادره از سوی موسسات اعتباری غیر بانکی دارای مجوز فعالیت از بانک مرکزی اصل فیش واریز وجه ن